

Riktlinjer för utbildningsplaner på grundnivå, avancerad nivå och förberedande nivå

Dokumenttyp	Riktlinjer
Beslutad av	Fakultetsnämnden
Beslutsdatum	2024-06-05
Diarienummer	3939-1.1.2-2023
Giltighetstid	2024-06-05–Tills vidare
Ersätter dokument	Riktlinjer för upprättande av kurs- och utbildningsplaner vid Södertörns högskola, dnr 493-40-2010 (De delar som berör utbildningsplaner) Stöddokument för upprättande av utbildningsplaner vid Södertörns högskola, dnr 1472/1.1.2/2015
Ansvarig avdelning	Avd. för verksamhetsutveckling och myndighetsstöd
Beskrivning	Detta dokument innehåller riktlinjer och vägledning för upprättande och revidering av utbildningsplaner. Dokumentet vänder sig i första hand till akademisk personal som stöd i framtagande av utbildningsplaner, men kan även vara till stöd för administrativ personal.

Innehåll

1.	Inledning	3
2.	Utbildningsplanen som juridiskt dokument	3
3.	Beredning och beslut	4
3.1.	När behövs separata utbildningsplaner	4
3.1.1.	Program med inriktningar	4
3.1.2.	Program som ska utannonseras i internationella antagningsomgången	5
3.2.	Revidering av en utbildningsplan	5
4.	Utbildningsplanens innehåll	5
4.1.	Programtitel	6
4.1.1.	Engelsk benämning	6
4.2.	Högskolepoäng	6
4.3.	Programkod	7
4.4.	Ansvarig institution	7
4.5.	Utbildningsnivå	7
4.6.	Undervisningsspråk	7
4.6.1.	Internationalisering	7
4.7.	Giltig fr.o.m.	7
4.8.	Fastställande	8
4.9.	Behörighetskrav	8
4.9.1.	Grundläggande behörighet	8
4.9.2.	Särskild behörighet för program på grundnivå som vänder sig till nybörjare (kandidatprogram)	9
4.9.3.	Särskilda bestämmelser för utbildningar som leder till yrkesexamina	9
4.9.4.	Särskild behörighet för program på avancerad nivå	9
4.9.5.	Förkunskapskrav i engelska	10
4.10.	Mål	10
4.11.	Användbarhet	10
4.12.	Examen	11
4.13.	Programbeskrivning	11
4.14.	Kurser som obligatoriskt ingår i programmet	11
4.15.	Kurser som kan ingå i programmet	12
4.16.	Självständigt arbete	12
4.17.	Tillgodoräknande av tidigare utbildning	12
4.18.	Övrigt	12

1. Inledning

Högskoleförordningen (HF, 1993:100) föreskriver att det för varje utbildningsprogram ska finnas en utbildningsplan¹. Utbildningsplanen fyller flera funktioner:

- den är ett juridiskt dokument som reglerar högskolans och studenternas åtagande gentemot varandra
- den beskriver programmets innehåll, både för lärare och studenter
- den gör det möjligt att dokumentera och överblicka innehållet i examen
- den är informationsbärare i vissa av högskolans utbildningsadministrativa system. (antagnings-, resultatdokumentations- och lokalbokningssystem med mera).

Då utbildningsplaner både har en juridisk och innehållsmässig betydelse, utgör de – tillsammans med kursplaner - centrala dokument inom utbildning på grundnivå och avancerad nivå, både vad gäller styrning och kvalitetsuppföljning. Enligt högskolans kvalitetspolicy är fastställande av utbildningsplaner en av de processer som utgör grund för högskolans systematiska kvalitetsarbete.

De här riktlinjerna beskriver hur utbildningsplaner vid Södertörns högskola ska utformas. Riktlinjerna baseras på högskoleförordningen samt *Rekommendationer om kursplaner, utbildningsplaner och betygssystem* (REK 2011:1) från Sveriges universitets- och högskoleförbund (SUHF).

Det här dokumentet gäller även för utbildningsplaner för behörighetsgivande utbildning (till exempel så kallade basår). Vissa utbildningsplaneavsnitt utgår i sådana utbildningsplaner, detta är noterat i slutet av respektive avsnitt som berörs.

2. Utbildningsplanen som juridiskt dokument

En utbildningsplan är att betrakta som en föreskrift och är det juridiska dokument som reglerar högskolans åtagande gentemot studenterna. Det är således viktigt ur rättssäkerhetssynpunkt att utbildningsplaner präglas av tydligt angivna mål och villkor. De regler som framgår av utbildningsplanen är bindande vilket ställer krav på ett tydligt och korrekt språk samt formella formuleringar. För att leva upp till kraven i Språklagen (2009:600) ska utbildningsplaner alltid upprättas på svenska, oavsett programmets undervisningsspråk. Här bör dock tas i beaktning att akademien ska vara drivande i framtagande av svenska begrepp för utländska termer kopplade till fackområdet². För program som ges på engelska ska den svenska utbildningsplanen översättas till engelska,

---

¹ HF 6 kap. 16 §

² § 12 Språklagen (2009:600)

se avsnitt 4.5 *Undervisningsspråk*. Det är alltid den svenska språkversionen av utbildningsplanen som är juridiskt bindande, oavsett programmets undervisningsspråk.

3. Beredning och beslut

Utbildningsplaner fastställs i enlighet med Södertörns högskolas delegationsordning av fakultetsnämnden. Beredning av utbildningsplaner ska ske i institutionsnämnden vid den institution som ska ansvara för programmet. Beredning innan utbildningsplanen kan föras till institutionsnämnd sker enligt de former som varje institution själv beslutar om.

Om Lärarutbildningen ska ansvara för programmet ska beredning ske i Lärarutbildningsnämnden.

För att fastställa utbildningsplaner krävs mycket god framförhållning. Observera att vissa ändringar i en utbildningsplan, exempelvis ändring av programtitel eller vilken examen programmet leder till, kan innebära att ärendet kommer behöva hanteras som ett nyinrättande av programmet, vilket medför en annan ärendegång.

Kontakta gärna i ett tidigt skede utbildningshandläggare vid Avdelningen för verksamhetsutveckling och myndighetsstöd för råd kring att planera ärendegång för nya eller ändrade utbildningsplaner. Utöver de riktlinjer som finns i detta dokument ska ämnet/programmet även i planering av utbildningsprogrammet säkerställa att utbildningsplanen överensstämmer med bestämmelser och vägledning i nedanstående dokument:

- Södertörns högskolas lokala examensordning
- Rättigheter och skyldigheter – regelverk för studier på grundnivå och avancerad nivå vid Södertörns högskola
- För lärarutbildning, se även: Förordning om utbildning till lärare och förskollärare (2021:1335), Förordning om kompletterande pedagogisk utbildning som leder till ämneslärarexamen (2011:686), samt högskolans lokala examensordning för lärarexamen.

3.1. När behövs separata utbildningsplaner

3.1.1. Program med inriktningar

Om programmet har olika inriktningar rekommenderas att varje inriktning har en egen utbildningsplan. Med inriktning avses att studenter inom ett program kan välja olika studiegångar utöver övriga valbara eller valfria kurser. Det kan exempelvis avse huvudområde för examen eller andra tematiska inriktningar inom programmet. Detta är särskilt viktigt för program där inriktningarna ska ha olika behörighetskrav och/eller olika program mål.

3.1.2. Program som ska utannonseras i internationella antagningsomgången

I det fall programmet även ska utannonseras i den internationella antagningsomgången så måste en separat utbildningsplan upprättas för det.

3.2. Revidering av en utbildningsplan

Om innehållet i en utbildningsplan ändras behövs det i vissa fall en ny utbildningsplan med ny programkod. Om detta görs efter att det finns ett fastställt utbud för programmet kan utbudet behöva justeras. Vissa avsnitt av utbildningsplanen kan ändras med en revidering vilket innebär att förändringar görs i utbildningsplanen men programkoden förblir densamma. Sådana ändringar påverkar inte fastställt utbud.

Notera att beredning och beslut om revidering ska följa samma tidsplan som för ny utbildningsplan. Följande avsnitt kan revideras i en utbildningsplan:

- Användbarhet
- Programbeskrivning
- Kurser som obligatoriskt ingår i programmet
- Kurser som kan ingå i programmet
- Självständigt arbete
- Övrigt

Det är viktigt att vara observant på att de ändringar som görs med en revidering inte motsäger delar i utbildningsplanen som inte kan revideras.

4. Utbildningsplanens innehåll

Utbildningsplanen inleds med en uppsättning data som anger grundläggande egenskaper för programmet, så kallad grunddata. Grunddatan utgör framför allt basen i antagningsprocessen.

Grunddata består av följande information (4.1-4.8 och 4.11 nedan):

- Programtitel
- Högskolepoäng
- Programkod
- Ansvarig institution
- Utbildningsnivå
- Undervisningsspråk
- Giltig fr.o.m.
- Fastställande
- Behörighetskrav
- Examen

Övriga delar av utbildningsplanen beskriver regleringar kopplade till programmets faktiska innehåll (se 4.9-4.10 och 4.12-4.17 nedan):

- Programspecifika lärandemål
- Användbarhet
- Programbeskrivning
- Kurser som obligatoriskt ingår i programmet
- Kurser som kan ingå i programmet
- Självständigt arbete
- Tillgodoräknande av tidigare utbildning
- Övrigt

4.1. Programtitel

Förutom programmets titel samt eventuell inriktning (vid program med flera sökbara inriktningar) på svenska ska en överensstämmande engelsk översättning av programtiteln anges.

Programtiteln ska tydligt reflektera utbildningens innehåll. Titeln bör vara så unik som möjligt för att undvika sammanblandning med andra program. Undvik även allt för långa programtitlar. En programtitel kan högst omfatta 140 tecken. Liksom övriga delar av utbildningsplanen ska programtitel vara skriven på svenska. I vissa fall är den engelska benämningen på programmets huvudsakliga innehåll ett allmänt förekommande begrepp också i en svensk kontext och då kan denna användas. Förkortningar som inte är väletablerade i språket ska inte användas i programtiteln.

Utbildningsplaner som ska användas i den internationella antagningsomgången ska särskiljas genom att skriva "(INT)" efter programtiteln.

4.1.1. Engelsk benämning

Samtliga programtitlar ska översättas till engelska. Engelska programtitlar skrivs med brittisk stavning och inledande versal i innehållsord medan formord (konjunktioner och dylikt.) skrivs med gemener. I det fall programmet även ska ges i den internationella antagningsomgången så måste en separat utbildningsplan upprättas för det.

4.2. Högskolepoäng

Här anges programmets omfattning i högskolepoäng (hp). 1,5 hp motsvarar en veckas heltidsstudier och ett läsår omfattar 60 hp. För behörighetsgivande utbildning anges omfattningen i förutbildningspoäng (fup), där en veckas heltidsstudier motsvarar 1,5 förutbildningspoäng.

Omfattningen anges enbart i hela och halva enheter (exempelvis 7,5 respektive 15 högskolepoäng).

4.3. Programkod

Koden skapas automatiskt när grunddata sparas.

4.4. Ansvarig institution

Ett program ska alltid ha en institution eller motsvarande som har det övergripande ansvaret för programmet.

4.5. Utbildningsnivå

Här avses om programmet är placerat på grundnivå eller avancerad nivå. För program på förberedande nivå (gymnasienivå) utgår avsnittet Utbildningsnivå, istället används en särskild utbildningsplanemall.

4.6. Undervisningsspråk

Alternativen för på vilket språk undervisningen sker är "svenska", "engelska" eller "svenska och engelska".

För att få välja "Svenska och engelska" krävs att programmet innehåller minst en obligatorisk kurs med undervisningsspråket engelska.

En utbildningsplan ska alltid upprättas på svenska. För ett engelskspråkigt program krävs även att planen översätts till engelska, se avsnitt 2 "Utbildningsplanen som juridiskt dokument". Institutionen ansvarar för översättningen, översättningen ska göras innan utbildningsplanen skickas för beslut.

Se avsnitt 4.8.5 *Förkunskapskrav i engelska*, för information om behörighetskrav som påkallas av att ha engelska som undervisningsspråk.

4.6.1. Internationalisering

Högskolans utbildningar ska på olika sätt verka för att studenterna vidgar sina internationella perspektiv och att de på sikt kan arbeta i internationellt präglade miljöer. En konkret åtgärd i dessa strävanden är att högskolan ger engelskspråkiga kurser i det ordinarie kursutbudet, dels för att ge de egna studenterna erfarenhet av att diskutera och författa texter på engelska, dels för att ge dem tillfälle att möta gästande studenter från andra länder. I planeringen av program är det därför viktigt att man överväger möjligheten att ge vissa kurser på engelska.

På masterprogram ska obligatoriskt minst en kurs om minst 7,5 högskolepoäng ges på engelska.

4.7. Giltig fr.o.m.

Det här är den termin från och med då utbildningsplanen börjar gälla.

4.8. Fastställande

Innehållet under den här rubriken skapas automatiskt när utbildningsplanen markerats som fastställd.

Texten innehåller datum för fastställande och för eventuell revidering, samt ansvarigt beslutsorgan.

4.9. Behörighetskrav

Behörighetskrav delas in i grundläggande behörighet och särskild behörighet. Särskilda behörighetskrav är sådana förkunskapskrav som krävs för att kunna tillgodogöra sig programmets innehåll, utöver grundläggande behörighet. Vad som utgör grundläggande behörighet, respektive kan utgöra särskild behörighet, beror på utbildningens nivå och regleras i högskoleförordningens sjunde kapitel.

Det är viktigt att understryka att krav på särskild behörighet alltid ska "vara helt nödvändiga för att studenten ska kunna tillgodogöra sig utbildningen"³.

Särskilda behörighetskrav ska avslutas med "eller motsvarande".

Behörighetskrav för kurser inom programmet ska framgå av respektive kursplan och ska inte beskrivas närmare i utbildningsplanen, hänvisning om detta infogas automatiskt i avsnittet *Övrigt*.

För bestämmelser om behörighetskrav för behörighetsgivande eller högskoleintroducerande utbildning, se *Förordning (2018:1519) om behörighetsgivande och högskoleintroducerande utbildning*, §§ 9-11.

4.9.1. Grundläggande behörighet

Grundläggande behörighet krävs formellt sett alltid, men skrivs endast ut i behörighetskraven när programmet enbart har gymnasiala förkunskapskrav. En sökande anses ha grundläggande behörighet för utbildning på grundnivå om hen "har avlagt en högskoleförberedande examen i gymnasieskolan eller inom kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå"⁴.

För program på avancerad nivå krävs för grundläggande behörighet en examen på grundnivå som omfattar minst 180 högskolepoäng. Denna behörighet kompletteras därefter med den särskilda behörighet som krävs för programmet, se avsnitt 4.8.4 *Särskild behörighet för program på avancerad nivå*.

---

³ HF 7 kap., § 8, § 25, § 31

⁴ HF 7 kap. § 5a

För program med akademiska förkunskapskrav, på såväl grundnivå som avancerad nivå, anses sökande ha grundläggande behörighet om de uppfyller de krav på särskild behörighet som ställts.⁵

4.9.2. Särskild behörighet för program på grundnivå som vänder sig till nybörjare (kandidatprogram)

Att ett program "vänder sig till nybörjare" innebär att det enbart har gymnasiala förkunskapskrav. För sådana program måste inte särskilda behörighetskrav anges, utan beroende på programmets innehåll kan grundläggande behörighet utgöra tillräckliga förkunskapskrav. Om särskilda behörighetskrav behöver ställas ska de bestå av en eller flera enskilda kurser i gymnasieskolan. Se Medarbetarwebben för vilka gymnasiekurser som kan väljas.

Det är möjligt att ställa andra behörighetskrav än ovan beskrivna.⁶ Innan sådana krav fastställs ska Universitets- och högskolerådet ges tillfälle att yttra sig över högskolans förslag. Kontakta handläggare vid AVM i god tid om sådana behörighetskrav övervägs.

4.9.3. Särskilda bestämmelser för utbildningar som leder till yrkesexamina

Behörighetskrav för program som leder till yrkesexamina (till exempel lärarutbildningar och socionomutbildning) meddelas av Universitets- och högskolerådet⁷. Utöver de behörighetskraven, kan krav på lämplighet ställas för tillträde till förskolläraryrket, grundläraresyrket, eller ämnesläraresyrket. Beslut om sådana krav på lämplighet tas av högskolan.⁸

Det är möjligt att ställa andra behörighetskrav än ovan beskrivna⁹. Innan sådana krav fastställs ska Universitets- och högskolerådet ges tillfälle att yttra sig över högskolans förslag. Kontakta handläggare vid AVM i god tid om sådana behörighetskrav övervägs.

För Kompletterande pedagogisk utbildning (KPU) regleras behörighetskraven i *Förordning (2011:686) om kompletterande pedagogisk utbildning som leder till ämneslärarexamen*.

4.9.4. Särskild behörighet för program på avancerad nivå

För program på avancerad nivå ska avlagd kandidatexamen inom ett eller flera huvudområden eller en grupp av huvudområden (exempelvis humaniora) områden ställas som krav på särskild behörighet, alternativt krav på avlagd yrkesexamen om minst 180 högskolepoäng.

---

⁵ För närmare information om vad som utgör grundläggande behörighet, se följande paragrafer i HF kapitel 7: §§ 5–6 och § 24 avseende utbildning på grundnivå, § 28 avseende utbildning på avancerad nivå.

⁶ HF 7 kap. § 11

⁷ HF 7 kap. § 9

⁸ HF 7 kap. § 9b

⁹ HF 7 kap. § 11

Då internationella examina inte alltid innehåller självständigt arbete ska kraven på särskild behörighet kompletteras med krav på att studenten fullgjort ett självständigt arbete, om det krävs för att studenten ska kunna tillgodogöra sig utbildningen.

Krav på särskild behörighet utöver det ovanstående kan uttryckas med titlar på specifika högskolekurser (exklusive kurskoder), eller genom att ange omfattningen i högskolepoäng av tidigare studier som studenten ska ha avklarat inom ett huvudområde, eller inom grupp av huvudområden (t.ex. humaniora).

4.9.5. Förkunskapskrav i engelska

För program med engelska som undervisningsspråk (helt eller delvis) läggs automatiskt "Engelska 6 eller motsvarande" till i behörighetskraven.

Även för program med undervisningsspråk svenska kan det vara nödvändigt att ställa upp "Engelska 6 eller motsvarande" som behörighetskrav, om de engelskspråkiga delarna av programmets kurslitteratur kommer vara omfattande eller på en krävande nivå.

4.10. Mål

Som programmets lärandemål ska de nationella examensmålen för relevant examen användas, se Medarbetarwebben. De målen kan vid behov kompletteras med programspecifika mål. Eventuella programspecifika lärandemål ska avspegla programmets nivå och sådant programinnehåll som inte redan täcks av de nationella examensmålen. De ska också vara tydliga för studenten, lärare och andra intressenter. Vidare ska de formuleras med hänsyn till att de ska kunna konkretiseras på kursnivå i de kursplaner som ska ingå i programmet och utifrån portalmeningen "Efter genomgången utbildning kan studenten" (On completion of the programme, the student is able to).

De eventuella programspecifika lärandemålen ska listas separat efter de nationella examensmålen och kan om man finner det lämpligt sorteras i de tre målkategorierna:

1. Kunskap och förståelse (Knowledge and understanding)
2. Färdighet och förmåga (Competence and skills)
3. Värderingsförmåga och förhållningssätt (Judgement and approach)

Målen skrivs som en punktlista med liten begynnelsebokstav. Målen avslutas med kommatecken utom det sista som avslutas med punkt.

4.11. Användbarhet

I det här avsnittet ska blivande studenter ges en konkret bild av vad genomgången program förbereder för, gällande exempelvis arbetsuppgifter och/eller yrkesområden.

Man kan även beskriva sådana generella kompetenser och förmågor som studenten erhåller under programmet exempelvis i form av:

- god kommunikationsförmåga,
- analytiska förmågor,

- utredande och undersökande färdigheter,
- förmågan att problematisera eller kritiskt tillskansa sig nya kunskaper för att bedöma komplexa skeenden och bidra till demokratisk utveckling och ett aktivt medborgarskap.

4.12. Examen

Här anges vilken examen som uppnås efter fullgjort utbildningsprogram. Både svensk och engelsk examensbenämning ska anges. Detta utgör del av grunddata för utbildningsplanen.

Examensbenämningar och kraven för att uppnå examen ska följa bestämmelserna i *Lokal examensordning för generella examina vid Södertörns högskola* eller *Lokal examensordning för lärarexamen på Södertörns högskola*.

Examensbenämningar ska skrivas enligt följande modell:

- Filosofie kandidat-/magister-/masterexamen med huvudområde [...]
- Degree of Bachelor/Master of Arts/Science in [...]

Vidare ska anges de krav som gäller för att uppnå examen.

Särskilda regler om examensbenämningar gäller för vissa huvudområden, se ovan nämnda examensordning för generella examina.

I utbildningsplaner för behörighetsgivande utbildning utgår avsnittet Examen.

4.13. Programbeskrivning

Här beskrivs programmets huvuddrag, såsom upplägg och profil. Kursernas specifika innehåll och upplägg framgår av respektive kursplan och ska inte beskrivas närmare i utbildningsplanen.

Innehållstexten ska vara tydlig och sakligt formulerad, det vill säga enbart beskriva programmets faktiska innehåll. Frågeställningar, informellt tilltal, "säljande" text etc. bör undvikas. Programbeskrivningen bör formuleras på en tillräckligt övergripande nivå för att inte vara avhängig förändringar i enskilda kurser som ingår i programmet.

4.14. Kurser som obligatoriskt ingår i programmet

Ange de kurser (exklusive kurskoder) som obligatoriskt ingår i programmet.

Följande text läggs in automatiskt i alla utbildningsplaner och går inte att ändra: "Student som följer utbildningsprogrammet är garanterad plats på de obligatoriska kurser som ges inom ramen för programmet alternativt på någon av de inriktningar/kurser som ges inom programmet"

Se 4.17 Övrigt gällande behörighet.

4.15. Kurser som kan ingå i programmet

Ange de kurser som erbjuds inom programmet (exklusive kurskoder), utöver de obligatoriska kurserna.

Följande text läggs in automatiskt i alla utbildningsplaner och går inte att ändra: "Studenten har alltid platsgaranti på ett urval kurser som motsvarar upp till programmets omfattning och studietakt, dock inte med garanti på förstahandsval. För behörighet se respektive kursplan."

4.16. Självständigt arbete

Beskriv form på det självständiga arbetet, exempelvis uppsats eller projekt.

I utbildningsplaner för behörighetsgivande utbildning utgår avsnittet Självständigt arbete.

4.17. Tillgodoräknande av tidigare utbildning

Rubrik och nedanstående text skrivs automatiskt in i samtliga utbildningsplaner. Ändringar i avsnittet kan inte göras.

"Studenten har rätt att få pröva om tidigare utbildning eller verksamhet kan godtas för tillgodoräknande inom programmet."

4.18. Övrigt

Om det finns behov av ytterligare bestämmelser som inte passar in under någon annan rubrik i utbildningsplanen så ska de anges här. Exempel på detta kan vara eventuella avgränsningar kring valfria kurser och på vilka grunder programsamordnare ska kunna säga nej till en students val av sådana.

Följande text läggs in automatiskt i alla utbildningsplaner och går inte att ändra: "För behörighet till kurser inom programmet, se respektive kursplan."